

Hrušovany nad Jevišovkou

Kraj: Jihomoravský

Správní obvod: Znojmo

Nadmořská výška: 181 m n. m.

Počet obyvatel: 3 293

Adresa URL: www.hrusovany.cz

Okres: Znojmo

GPS souřadnice: 48.829909N, 16.402708E

První pís. zmínka: 1131 (894 let)

PSČ: 671 67

Historie obce Hrušovany nad Jevišovkou

Už z doby paleolitu, t.j. ze starší doby kamenné, máme památky, které dokazují existenci obyvatelstva na území Hrušovan. Byla zde objevena tři velká pazourková jádra s negativy odštěpaných čepelí.

Z doby kultury zvoncových pohárů byl v katastru města objeven kostrový hrob. Typickým znakem této kultury byla poloha pohřbeného ve skrčené poloze na boku (muži na levém a ženy na pravém) s rukama zkříženými před obličejem.

Z doby existence lidu únětické kultury doby bronzové pochází nález pohřebiště. V roce 1925 při kopání v cukrovarském písečníku byl nalezen hrob 75 cm hluboký. V něm byly kosterní zbytky, tři zachovalé nádoby a další střepy. Nález byl kryt kamennou zídou. Podobné nálezy z tohoto období byly nalezeny na linii Znojmo - Dyje - Hodonice - Borotice - Hrušovany nad Jevišovkou. Hroby, jejichž stáří se odhaduje na 4 - 5 tisíc let, jsou na vyvýšených místech. Důvod umístění byl prostý. Území kolem řeky Jevišovky byla často zaplavována vodou z rozvodněné řeky.

Přítomnost Římanů na území města lze též dokázat zde nalezenými mincemi spadajícími svým původem do let 98 - 118 našeho letopočtu.

Z 5. století z doby stěhování národů pochází nález hrobu v němž byla nalezena úplná kostra. Na pravé ruce měla těžký zlacený náramek, na nohou dva spirálové kruhy z bronzu. Tento nález je uložen ve vídeňském muzeu.

Po odchodu Keltů z našich krajů kolem roku 60 před naším letopočtem se usadili ve zdejší kraji germánské kmeny. Zůstaly zde asi půl tisíciletí. O jejich přítomnosti hovoří četné nálezy v okolí Hevlína (nádoby, železná spona...)

V 5. století obývali oblasti jihu Moravy kočovní Hunové a Vandalové táhnoucí se k jihovýchodu. V období stěhování národů přišli do těchto končin Slované, kteří si podmanili zbytky původního obyvatelstva. Upevnili svou moc, sjednotili území a vytvořili slovanský stát Velkomoravskou říši.

V 9. století se na našem území usadili na čas Maďaři, později Poláci. Komu území na jihu Moravy patřilo v této době není spolehlivě dokázáno. Jistě víme, že Boleslav Chrabrý držel Moravu od roku 999 do r. 1003. Nelze také přesně a spolehlivě zjistit zda ji pro Přemyslovce získal kníže Oldřich nebo jeho syn Břetislav I. Součástí přemyslovského státu se stala Morava někdy v letech 1017 - 1029. začátkem roku 1030 je už spolehlivě přidělena k državám knížete Oldřicha - jako údělný kníže ji tehdy spravuje pětadvacetiletý Břetislav I. Ten se ujal vlády v celém státě roku 1034. Roku 1040 se rozpoutal boj mezi ním a římskoněmeckým císařem Jindřichem III. I když zradou českých předáků, kníže Břetislav prohrál, spojenectvím s Jindřichem III. se mu podařilo uspořádat zemi a hranici mezi českým státem a rakouskými zeměmi tvořila řeka Dyje. O ní hovoří kronikář Kosmas v Kronice české z let 1119 -

1125. Spor o hraniční území mezi sousedy byl vyřešen roku 1179 na jednání v Chebu, na němž byly pevně vytyčeny hranice. I přes stavbu českých ochranných hradů po obou stranách řeky (např. Vranov n. Dyjí, Bítov...) docházelo často k šarvátkám mezi sousedy na jedné i druhé straně řeky Dyje.

Od druhé poloviny 14. století stála v obci tvrz (připomíná se v letech 1378 - 1588), na jejichž základech pravděpodobně vyrostl po roce 1699 dnes nefunkční a omšelý barokní zámek budovaný pány z Althanu. 28.4.1495 byly Hrušovany nad Jevišovkou králem Ladislavem II. Jagelonským povýšeny na městečko a obdržely právo užívat městský znak se dvěma proti sobě plovoucími rybami uvnitř.

Původní slovanský název Gruspan odvozený od osobního jména Hruš byl později zkomolen do německé podoby Grusbach, a to v souvislosti se změnami v osídlení i ve vlastnictví zdejšího majetku. Po vladcích z Bukoviny, z Hrušovan či Geblů z Hrušovan (z Kučerova) a po pánech z Vajtmile, z Pernštejna a Čertorejských z Čertorej připadly Hrušovany po bitvě na Bílé Hoře, kdy bylo hrušovanské panství konfiskováno a prodáno tajnému císařskému radovi Siegfridu Kryštofu Breunerovi, téměř na dvě století hrabatům z Althanu (1668 -1840). Dědictvím poté přešly do rukou hrabat z Hardeggu a v letech 1880 - 1945 hraběcímu rodu Khuen -Belassi.

K výraznějšímu rozvoji městečka dochází od poloviny 19. století, kdy se stalo majetkem právě pánů z Hardeku (Kammel - Hardeggové) a dědičně od roku 1880 hraběcího rodu Khuen - Belassi. Kromě známého cukrovaru (původní objekt byl uveden do provozu roku 1851) byla postavena či zmodernizována řada dalších staveb, zřízena nemocnice, postavena nová školní budova a roku 1866 byla zahájena stavba železniční trati spojující Vídeň s Brnem z železničním uzlem právě v Hrušovanech nad Jevišovkou.

